

بحران‌های بازار کار بعد از جنگ ۱۲ روزه

قطعی برق، اینترنت و محدودیت منابع تولید از جمله مشکلات اصلی بنگاه‌هاست که ادامه این روند، برای اشتغال و معیشت خانوارهای کارگری محسوب می‌شود

عمل کنند. در یک کلام، کاری روی زمین نماند؛ توزیع کالاهای اساسی و ضروری زندگی مردم متوقف نشد؛ حمل‌ونقل عمومی داخل شهری و بین‌شهری با قدرت برقرار بود، بانزستگان سر وقت حقوق خود را گرفتند و کارمندان و کارگران کشور با تمام توان سر کار حاضر بودند و به مردم خدمت‌رسانی کردند.

چند روز بعد، در سوم مرداد، رهبر انقلاب در پیامی به مناسبت چهلمین روز درگذشت شهدای جنگ ۱۲ روزه تأکید کردند: «مهم آن است که ما از این حقیقت و از تکلیفی که از سوی آن بر دوش ماست، غفلت نکنیم. حفظ اتحاد ملی وظیفه یکایک ما است. شتاب لازم در پیشرفت دانش و فناوری در همه بخش‌ها وظیفه نجبگان علمی است. حفظ عزت و آبروی کشور و ملت، تکلیف بی‌اغماض گویندگان و قلم‌زنان است. مجهز کردن روزافزون کشور با ابزارهای حراست از امنیت و استقلال ملی، وظیفه فرماندهان نظامی است. جدیت و پیگیری و به نتیجه‌رساندن کارهای کشور، وظیفه همه دستگاه‌های مسئول اجرایی است. هدایت معنوی و نورانی کردن دل‌ها و توصیه به صبر و سکینه و ثبات مردمی، وظیفه حضرات روحانی است. و حفظ شور و شوق و شعور انقلابی، وظیفه یکایک ما و بویژه جوانان است. خدای عزیز رحیم همگان را موفق بدارد.» همان‌طور که رهبر انقلاب تأکید کرده‌اند، «شتاب در پیشرفت دانش و فناوری» و عدم توقف اقدامات لازم برای توسعه ملی، وظیفه همه کارکنان و دستگاه‌ها در بخش‌های مختلف است و البته در این مسیر، «اقتصاد در خط مقدم است.»

دغدغه‌های اصلی کسب و کارها

بیستم مردادماه، «سید مالک حسینی» معاون توسعه، کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در نشست هم‌اندیشی «اقتصاد در خط مقدم» در

قطعی برق و گاز

ربطی به جنگ ۱۲ روزه ندارد، نیازمند برنامه‌ریزی اصولی و صحیح و تدوین یک نقشه راه کاربردی و مؤثر است. در نشست بیستم مرداد، معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، «داده‌محوری» را مبنای سیاستگذاری اشتغال و بازار کار در دولت چهاردهم عنوان کرد و گفت: «ایجاد اشتغال بدون رشد اقتصادی مستمر و مداوم در بازار کار، پایداری ندارد.» داده‌ها و اطلاعات موجود نشان می‌دهد که بنگاه‌های خرد و اشتغال موجود نیازمند حمایت هستند و برای اینکه این حمایت اصولی باشد و به نتیجه مورد نظر برسد، بایستی اولویت‌گذاری‌های صحیح صورت گیرد. اولویت مهم، به گفته حسین رسولی، حفظ اشتغال کارگران و جلوگیری از بحران معیشت خانواده‌های کارگری است؛ خانواده‌هایی که به جز حقوق پایان ماه از کارخانه، هیچ منبع درآمد دیگری ندارند. این خانواده‌های دست به دهان و متعلق به دهک‌های کم‌درآمد برای پایداری درآمد خود نیازمند حمایت دولت هستند و به گفته دبیر اجرایی خانه کارگر خراسان رضوی، حتی اگر جنگ ۱۲ روزه هم اتفاق نمی‌افتاد، بنگاه‌های خرد همین مشکلات را داشتند و کارگران باز هم نگران آینده خود و در ترس از بیکاری احتمالی بودند.

۲۵ تیرماه، بعد از پایان جنگ ۱۲ روزه، رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید کردند: «کار بزرگ مردم در جنگ ۱۲ روزه از جنس عزم، اراده و اعتماد به نفس ملی بود، چرا که نفس وجود روحیه و آمادگی مقابله با قدرتی همچون آمریکا و سگ زنجیری آن رژیم صهیونیستی بسیار ارزشمند است.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بروز امر ملی در جنگ اخیر را بسیار مهم و مانع تحقق نقشه دشمن دانستند و افزودند: «محاسبه و نقشه متجاوزان این بود که با حمله به برخی شخصیت‌ها و مراکز حساس ایران، نظام ضعیف خواهد شد و آنگاه با به میدان آوردن هسته‌های خفته مزدوران خود از منافق و سلطنت‌طلب تاراذل و اوباش، می‌توانند با تحریک مردم و به خیابان کشیدن آن‌ها، کار نظام را تمام کنند.»

سیاست‌های کلی

ایشان اظهار وفاداری به نظام و تأیید و حمایت از سیاست‌های کلی را ضروری و مفید خواندند و افزودند: «اما نباید اختلاف‌نظرهایی موجود و این جناح و آن جناح کردن که کاری مضر است، غلیظ شود.» رهبر انقلاب افزودند: «نمی‌گویم اعتراض خود را مطرح نکنند، اما اعتراض و انتقاد باید با لحن قابل قبول و پس از تحقیق و اطلاع‌یابی انجام شود، چرا که گاهی برخی اظهارات و اعتراض‌هایی که در رسانه‌ها منعکس می‌شود، ناشی از بی‌اطلاعی است.»

روشن است که جنگ ۱۲ روزه به آن نتایجی که دشمنان پیش خود متصور بودند و برای آن نقشه‌های بسیار کشیده بودند، نرسید؛ از یک سو، اتحاد و همدلی مردم در سطحی بی‌نظیر حفظ شد تا جایی که موجب تعجب و بهت بسیاری از بدخواهان، از جمله رسانه‌های معاند، شد؛ از سوی دیگر، دستگاه‌های مسئول در حیطه‌های مختلف، از سیاست گرفته تا اقتصاد، توانستند به خوبی به وظایف قانونی خود در قبال مردم و جامعه هدف

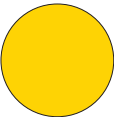
اشتغال

۵

A T I V E N O

یادداشت
O P I N I O N

اصغر آهنی‌ها

نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار

چالش‌های طولانی اصلاح قانون کار

در طول دودهه گذشته، اصلاح قانون کار ایران به یکی از چالش‌برانگیزترین موضوعات حوزه کار تبدیل شده است. تلاش برای بازنگری در قانون کار نزدیک به ۲۰ سال طول کشیده و هنوز به نتیجه قطعی نرسیده است. اصلاح قانون کار در ایران همواره با انتقاد و پیشنهاد‌های مختلف از سوی کارگران و کارفرمایان مواجه بوده و هدف اصلی آن بهبود شرایط کاری و رفع ابهامات قانونی است. فعالان کارگری و کارفرمایی بر این باورند که هرگونه تغییر باید با رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی و در نظر گرفتن منافع هر دو طرف انجام شود تا امنیت شغلی و حمایت‌های قانونی حفظ شود.

قانون کار ایران که از سال ۱۳۶۹ تصویب شده، در طول سال‌ها با تغییرات جزئی همراه بوده، اما تحولات اجتماعی و اقتصادی جدید نیاز به بازنگری اساسی در آن را برجسته کرده است. در سال‌های اخیر، اصلاح قانون کار به دلیل مسائل متعددی مانند افزایش پیچیدگی‌های روابط کار، نیاز به پاسخگویی به شرایط جدید و رفع ابهامات حقوقی مطرح شده است. تلاش‌های گذشته شامل اقدامات مجلس پنجم برای خارج کردن کارگاه‌های کمتر از ۱۰ نفر از شمول قانون و اصلاح برخی مواد توسط دولت بوده است، اما نتیجه همواره با اعتراض طرفین مواجه شده است. در سال ۱۴۰۲، پیش‌نویس لایحه اصلاح برخی مواد قانون کار توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و به دولت ارسال شد. با این حال، نمایندگان کارگری معتقدند اصلاحات پیشنهادی، حقوق کارگران را کاهش داده و حمایت‌های قانونی آنها را محدود می‌کند. از سوی دیگر، نمایندگان کارفرمایان نیز معتقدند اصلاح باید مبتنی بر کارشناسی دقیق و تعامل با شرکای اجتماعی باشد تا تغییرات به نفع هر دو طرف و حتی دولت باشد.

آهنی‌ها خاطرنشان کرد که جلسات متعددی با کارگران برگزار شده، اما لایحه نهایی که به مجلس رفت، با نظر طرفین تفاوت داشت و اعتراض‌ها منجر به بازگرداندن آن به وزارت کار شد. مواد ۲۱ و ۲۷ قانون کار از جمله محورهای اصلی اصلاحات پیشنهادی هستند. ماده ۲۱ به شرایط خاتمه قرارداد کار می‌پردازد و شامل مواردی مانند فوت، بازنشستگی، از کارافتادگی، پایان مدت قرارداد موقت و استعفای کارگر است. اصلاحات پیشنهادی شامل تجدیدنظر در کمیته‌های انضباطی و نحوه خاتمه قرارداد در دوران مرخصی زایمان است. ماده ۲۷ به اخراج کارگران مربوط می‌شود و تصره جدید به کارفرما اجازه می‌دهد در صورت قصور کارگر، پس از تذکرات کتبی و نظر شورای اسلامی کار یا هیات تشخیص، قرارداد را فسخ کند. اصلاحات این ماده همچنین بر عدم تبعیض در تمدید قرارداد به دلیل جنسیت، مذهب، زبان، ازدواج و بارداری تأکید دارد.

واضح است که اصلاح قانون کار، اگر به شفاف‌سازی و رفع ابهامات کمک کند، می‌تواند به نفع کارگران و کارفرمایان باشد و روند امنیت شغلی و حمایت اجتماعی را تقویت کند.

روژه برنمی‌گردد و ریشه در سوءمدیریت‌های سابق و کاستی‌های قدیمی دارد. او با اشاره به اینکه اگر سه یا چهار ماه پیش نظرسنجی از کارفرمایان و اتحادیه‌های تجاری درباره پیامدهای جنگ انجام می‌شد، نتایج ارزشمندی برای مقایسه به دست می‌آمد، اظهار کرد: «خوشبختانه جنگ ۱۲ روزه، آثار منفی شدید و ماندگار بر کسب‌وکارها نگذاشت. با این حال، وضعیت فعلی به هیچ‌وجه مطلوب نیست و بخش عمده مشکلات پیش از جنگ وجود داشته است.»

طایی با تأکید بر اینکه بسیاری از مشکلات بنگاه‌ها ریشه در کمبود تخصص، دانش تولید، ضعف سازمان‌دهی صنعتی و ناتوانی در رقابت بین‌المللی دارد، ادامه داد: «شاخص پیچیدگی تولید کالا و خدمات در کشور رشد قابل توجهی نداشته و سیاست‌های پولی و مالی طی یک دهه گذشته هماهنگی و کارآمدی لازم را نداشته‌اند.»

«فاطمه عزیزخانی»، مدیر گروه مطالعات بازار کار مرکز پژوهش‌های مجلس، به داده‌های رشد اقتصادی خردآدمه امسال نسبت به همین ماه در سال پیش اشاره کرد و گفت: «شد اقتصادی با نفت حدود ۱ درصد مثبت و بدون نفت ۱.۲ درصد منفی بوده است. بخش کشاورزی ۳.۵ درصد و صنعت ۲.۶ درصد رشد منفی داشته، در حالی که خدمات ۳ درصد رشد مثبت ثبت کرده است. این ترکیب باید در انتخاب نمونه‌ها و تحلیل آثار جنگ لحاظ شود، زیرا عدم توازن در نمونه‌گیری می‌تواند نتایج را مخدوش کند.»

او یادآور شد: «در کنار آثار جنگ، شوک خروج اتباع خارجی غیرمجاز، قطعی آب، برق و گاز نیز بر اقتصاد و بنگاه‌ها اثر گذار بوده و این سه عامل باید در تحلیل‌ها تفکیک و سهم هر یک مشخص شود.»

به گفته عزیزخانی، اختلال در زنجیره ارزش و محدودیت دسترسی به مواد اولیه از عوامل مهم آسیب به بنگاه‌هاست که باید در پرسشنامه‌ها و تحلیل‌ها منعکس شود.

لزوم حمایت از بنگاه‌های خرد

می‌توان ادعا کرد در نشست بیستم مردادماه، گروهی از زنده‌ترین و متخصص‌ترین کارشناسان حوزه اشتغال و کسب‌وکار حضور داشتند و از مجموع اطلاعات این کارشناسان و داده‌هایی که ارائه دادند، مهم‌ترین مشکلات بنگاه‌ها و کسب‌وکارها و خطوط اصلی راهکارهای اصلاحی مشخص شد.

قبل از هر چیز، «حمایت از بنگاه‌های خرد زیر ۱۰ نفر» و تلاش برای رفع مشکلات آن‌ها اهمیت دارد که براساس آمارها بیش از ۸۰ درصد بازار اشتغال کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

«اصغر آهنی‌ها»، نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار و عضو هیات مدیره کانون عالی کارفرمایان کشور، در این رابطه به آتی‌نو گفت: «حذف بوروکراسی زائد، دادن وام‌های بانکی قرض‌الحسنه با بازپرداخت طولانی و امکان استمهال بدهی‌های بانکی، تأمین انرژی مورد نیاز این بنگاه‌ها و جلوگیری از قطعی آب، برق و گاز در حد امکان و پرداخت یارانه‌های حمایتی به این بنگاه‌ها از جمله راهکارهایی است که در حل معضلات متعدد بنگاه‌های خرد مؤثر است و بخشی از دغدغه‌های کارفرمایان این بخش را برطرف می‌سازد.»

این فعال صنفی کارفرمایی با تأکید بر اینکه بیشترین اشتغال کشور در بنگاه‌های خرد و در گام بعدی، بنگاه‌های متوسط است که بازار اشتغال ایران را شکل داده‌اند، ادامه داد: «وقتی کارفرمای تولیدی می‌بیند به دلیل دیرکرد در پرداخت اقساط وام‌های بانکی، اموالش به حراج گذاشته می‌شود و مجبور است درب کارگاه را تخته کند، انگیزه‌هایش برای تولید و کارآفرینی کاهش می‌یابد. دولتی‌ها باید متوجه باشند که هزینه‌های تولید به صورت تصاعدی افزایش یافته و این مسئله چندان ربطی به جنگ ۱۲ روزه ندارد؛ در سال‌های اخیر، هزینه‌های انرژی، دستمزد، خرید ماشین‌آلات و مواد اولیه و در کل هزینه‌های تولید، افزایش چشمگیر یافته است. شما ببینید فقط هزینه خرید مواد اولیه برای راه‌اندازی دستگاه‌ها یا هزینه اورهال و تعمیرات یک کارخانه چقدر است!» به گفته آهنی‌ها، دولت باید برای پرداخت هزینه‌های تولید یارانه بدهد. او تأکید کرد: «بایستی یارانه انرژی به کارفرمایان خرد تعلق بگیرد؛ در مورد پرداخت بدهی‌ها به نظام بانکی، سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی، تسهیل‌گری شود و برنامه‌ای برای اعطای مرتب یارانه دستمزد در دستور کار باشد.» این فعال صنفی کارفرمایی تصریح کرد: «اگر می‌خواهیم اشتغال موجود حفظ شود و کارفرمایان به ناچار دست به تعدیل نیرو نزنند، باید حمایت از کارفرمایان جدی گرفته شود.»

نوشین مقدم‌پناه

روزنامه نگار

“

تحلیل

کارشناسان

نشان می‌دهد

مشکلات

بنگاه‌ها، از

قطعی برق و

اینترنت گرفته

تا محدودیت

منابع تولید

و سوء

مدیریت‌های

گذشته،

تهدیدی

جدی برای

حفظ اشتغال

و معیشت

کارگران

است و بدون

حمایت

اصولی از

بنگاه‌های

خرد، رشد

پایدار اقتصاد

و امنیت

شغلی

خانواده‌های

کارگری ممکن

نخواهد بود